

Monumentnummer*: 521045

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 mei 2002**
Kadaster deel/nr **82725/193**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Tilburg	Tilburg	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Tilburg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Tilburg	AD			1948

Omschrijving**

Inleiding

De SLUIS (Sluis III) werd in 1917 gebouwd. Aangezien het verval ten westen van Tilburg groot was werd hier, evenals bij Sluis I te Oosterhout, gekozen voor de bouw van een gekoppelde tweetraps bajonetsluis. Hoewel de ontwikkeling van elektromotoren nog gaande was werden alle sluizen in het Wilhelminakanaal voorzien van dergelijke motoren voor de bediening van de sluizen en de omloopriolen. De bediening werd geregeld vanuit het bedieningshuis dat steeds centraal naast de sluis is opgesteld.

Omschrijving

De schutsluis bestaat uit twee gekoppelde bajonetsluizen met boven-, beneden- en tussenhoofd. Om het grote verval, zoals dat ten westen van Tilburg in het Wilhelminakanaal optreedt, te overbruggen werd de sluis als tweetrapssluis uitgevoerd. De grotendeels in baksteen opgetrokken sluishoofden zijn alle voorzien van granieten slagstijlen in blokverband. Ook de hoeken van de deuren zijn in graniet uitgevoerd. Aan de ingangszijden zijn de hoofden bovendien voorzien van granieten dekzerken. De overige delen van de sluishoofden zijn voorzien van gietstalen aanslagstijlen. In alle sluishoofden bevinden zich gemetselde sponningen voor de schotbalkkering, aan de zijden van de benedenpanden dubbel, aan de zijde van de bovenpanden enkel. Tussen de dubbele sponningen bevinden zich stalen haalkommen met haalpenen. De sluishoofden zijn alle voorzien van houten puntdeuren (vernieuwd 1961-1962)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarvoor in de hoofden deurkassen zijn uitgespaard. Op de deuren een loopbrug met schuingeplaatste reling. De deuren zijn voorzien van gietstalen halsbeugels die middels stangen zijn verbonden met door elektromotoren aangedreven panamawielen. Deze panamawielen bevinden zich in de trottoirs langs de schutkolken. De kassen waarin de wielen zich bevinden zijn afgesloten door stalen luiken.

In het sluishoofd van het benedenpand zijn aan weerszijden van de sluismond twee hardstenen aangebracht met in reliëf de opschriften 'ANNO' en '1917'. De schutkolkwanden zijn gemetseld met basaltblokken en hebben ingebogen hoeken. In de wanden zijn op twee niveaus gietstalen haalkomen met haalpennen aangebracht. Ook bevinden zich aan beide zijden van de schutkolk stalen ladders welke zijn ingelaten in de kolkwand. De kassen van de ladders zijn voorzien van gietstalen lijsten. In de wanden bevinden zich eveneens boven elkaar geplaatste smalle stalen deuren in granieten kozijnen. Het betreft hier waarschijnlijk kabelgoten. Aan de bovenzijde zijn de schutwanden voorzien van betonnen dekzerken met gietstalen aanslagstijlen. Langs de schutkolken liggen betegelde trottoirs welke vanwege het niveauverschil zijn verbonden middels granieten trappen. In de trottoirs is een groot aantal vaste bolders geplaatst.

Bij elk sluishoofd bevindt zich een van een verticale draaias voorziene bolder welke door middel van een elektromotor kan worden aangedreven. Het vullen en ledigen van de schutkolken voltrekt zich via omloopriolen die in de gemetselde sluiswanden zijn aangebracht: deze zijn af te sluiten met behulp van elektrisch bediende cilinderschuiven. Bij de hierboven beschreven draaibare bolders bevinden zich ook cirkelvormige stalen afdekplaten voor de plaatstalen kokers waarin de elektrisch bediende cilinderschuiven zijn geplaatst waarmee de omloopriolen worden bediend. Voor de hoofden is de kanaalmond verbreed en bekleed met basaltblokken. Voor de ingang van de sluis zijn remmingswerken en meerstoelen geplaatst. Bij het benedenhoofd bevindt zich in de kanaaldijk aan de noordzijde het betonnen inlaathoofd van het schakelstation (zie onderdeel 3 voor een nadere beschrijving).

Waardering

De sluis is van algemeen belang. Cultuurhistorische waarden: het object is van belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en technologische ontwikkeling.

Ensemblewaarden en gaafheid: het object is mede en vooral van belang vanwege de nog gave, oorspronkelijke staat waarin het verkeert, mede gezien de samenhang met de andere eveneens nog oorspronkelijke onderdelen van het complex. Het vormt hiermee het laatste gave voorbeeld van dit type sluizencomplex dat dateert uit de periode waarin het Wilhelminakanaal werd aangelegd.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Weg- en waterbouwkundige werken	Waterkering en -doorlaat	Sluis
Weg- en waterbouwkundige werken	Bedieningsgebouw	Bedieningsmechanisme

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 09 august 2024